

Riskbedömning av flyttjänster

Upphandlingsmyndigheten bedömer att det är hög risk för oskäliga arbetsvillkor vid upphandling av flyttjänster. Bedömningen baseras på nedan angivna riskindikatorer.

Risker förändras över tid

Vi har gjort riskbedömningen januari 2026 och den baseras på aktuella förhållanden vid tillfället för bedömningen. Du kan använda den som utgångspunkt i din behövlighetsbedömning, men tänk på att risker förändras över tid. Som upphandlande organisation behöver du alltid göra en egen behövlighetsbedömning för att analysera vilka risker som finns inför den enskilda upphandlingen.

[Mer om behövlighetsbedömning och vad det innebär](#)

Så har vi gjort vår riskbedömning

Upphandlingsmyndigheten har med hjälp av öppna källor som rapporter, nyhetsartiklar och statistik tagit fram riskbedömningen. I riskbedömningen presenteras informationen under sju riskindikatorer:

1. Utbildningsnivå
2. Kollektivavtalstäckning och organisationsgrad
3. Reglering av yrkesgruppen
4. Underleverantörer
5. Utländsk arbetskraft
6. Konkurrenssituation
7. Arbetsmiljö

Underlaget för bedömningen har därefter skickats till Svenska Transportarbetareförbundet (Transport) och Biltrafikens Arbetsgivareförbund för synpunkter varvid de har beretts möjlighet att lämna ytterligare förtydliganden.

Arbetstagare som omfattas av riskbedömningen

Yrkesgruppen omfattas av Transportavtalet mellan Svenska Transportarbetareförbundet (Transport) och Biltrafikens Arbetsgivareförbund.

Omfattningen är arbetstagare som bär och packar flyttgods samt förare, anställda eller inhyrda arbetstagare enligt vad som framgår nedan:

- Expressarbetare som huvudsakligen bär och packar flyttgods.
- Förare med ansvar för transport samt ibland även för att bära och packa flyttgods.
- Packmästare.

Riskindikatorer

Våra sju riskindikatorer är de samma för samtliga yrkesgrupper. Vissa indikatorer är därför mer eller mindre relevanta i relation till olika yrkesgrupper.

Låga krav på formell utbildning (utbildningsnivå) ⊕

I branscher med låga krav på formell utbildning är den anställda i högre grad utbytbar än i branscher med högre krav på formell utbildning, vilket medför en ökad risk för att den anställda exploateras. För att arbeta som expressarbetare behövs i regel ingen formell utbildning¹.

Förare som utför flyttjänster omfattas förutom krav på giltigt körkort av krav på yrkeskompetensbevis (YKB). Ett YKB visar att en förare har den kompetens som krävs för att köra lastbil eller buss i yrkesmässig trafik. YKB utfärdas av Transportstyrelsen och ska förnyas var femte år. Syftet med YKB är att säkerställa trafiksäkerhet och yrkesmässig kompetens.²

Hösten 2023 påbörjade Transportstyrelsen en granskning av de tillståndshavare som utbildar för YKB. Efter att ha granskat cirka tio procent av alla utbildare konstaterar Transportstyrelsen att majoriteten av utbildarna uppvisar brister i bland annat dokumentation och deltagarregister.³

Små företag och sjunkande organisationsgrad (kollektivavtalstäckning och organisationsgrad) ⊕

I branscher med låg kollektivavtalstäckning och organisationsgrad är risken för oskäliga arbetsvillkor större eftersom de anställdas förhandlingsstyrka och möjlighet att påverka sin situation är begränsad.

Enligt Medlingsinstitutet är kollektivavtalstäckningen som högst i transportbranschen där 93 procent av de anställda arbetar på företag med kollektivavtal. Täckningsgraden minskar ju färre anställda företagen har. Generellt för alla företag med 1–9 anställda, täcks till exempel bara 44 procent av de anställda av kollektivavtal.⁴ Inom flyttbranschen förekommer en hög andel mindre företag.⁵

Bland de yrkesgrupper som Transport organiserar har den fackliga organisationsgraden sjunkit från 71 till 56 procent under knappt 20 år, enligt en rapport från 2024.⁶

¹ Region Jönköpings län 2020: <https://utveckling.rjl.se/contentassets/c9c85a99bcf74c028b636a26f3987a76/rapport-kompetens-integration.pdf> (s 16)

² Transportstyrelsen 2024: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/yrkestrafik/gods-och-buss/yrkesforarkompetens/>

³ Transportstyrelsen 2025: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/pressrum/nyhetsarkiv/2025/utbildarna-lever-inte-upp-till-kraven/>

⁴ Medlingsinstitutet 2024: <https://www.mi.se/forhandling-avtal/kollektivavtalstackning-och-organisationsgrad/>

⁵ I dialog med arbetsmarknadens parter (januari 2025)

⁶ Arena Idé 2024: Den svenska partsmodellen ur ett nordiskt perspektiv

Trafiktillstånd saknas (reglering av yrkesgruppen)

Att en yrkesgrupp är reglerad kan dels vara ett tecken på att yrkesgruppen är utsatt och därför behöver skyddas av regleringar. Det kan också vara så att en yrkesgrupp har ett bättre skydd mot att utnyttjas just för att branschen är reglerad.

Förordning (EG) nr 561/2006 fastställer nivåerna för maximal sammanhängande körtid (per dygn, vecka och tvåveckorsperiod) och minsta dygns- och veckovila, med förbehåll för vissa specifika undantag⁷. Reglerna gäller för flera olika typer av transportverksamheter. Syftet med regelverket är att harmonisera konkurrensvillkoren, förbättra arbetsförhållandena och trafiksäkerheten. Denna förordning är särskilt viktig, då tidspress och stress hänger ihop med arbetsplatsolyckor inom transportsektorn.⁸

För att få bedriva yrkesmässig trafik krävs att företaget har ett trafiktillstånd som utfärdas av Transportstyrelsen. Syftet med trafiktillståndet är att säkerställa att yrkesmässig trafik bedrivs säkert och lagligt. Det ska skydda trafiksäkerheten och skapa rättvis konkurrens genom att bara lämpliga företag får köra.⁹ Enligt en granskning av Hem & hyra kör över hälften av flyttfirmorna som granskats utan trafiktillstånd.¹⁰

Viktigt att redovisa och kontrollera underleverantörer (underleverantörer)

I branscher med långa leveranskedjor och många underleverantörer minskar insynen vilket leder till att risken för förekomsten av oseriösa företag längre ner i entreprenadleden ökar och det är svårare att följa upp felaktigheter. Med det sagt kan en lång leveranskedja med seriösa företag fungera problemfritt, likväl som oskäliga arbetsvillkor kan förekomma i en kort entreprenadkedja.¹¹

Den översyn av entreprenörsansvaret som genomfördes 2023 kom till slutsatsen att det inom transportbranschen sällan förekommer de långa entreprenadkedjor som förekommer inom byggbranschen. Utredningen ser heller inte att det är samma oreda på arbetsplatserna inom transportbranschen som i byggbranschen.¹²

Enligt Statens inköpscentral uppger cirka 25 procent av ramavtalsleverantörerna av flyttjänster att de använder sig av underleverantörer.¹³ För att motverka risken för oskäliga arbetsvillkor är det förutom att ställa arbetsrättsliga villkor viktigt att kräva

⁷ Transportstyrelsen 2025: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/yrkestrafik/kor-och-vilotider/regler-om-kor--och-vilotider/undantag-fran-kor--och-vilotider/>

⁸ Arbetsmiljöverket 2025: <https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/transport-och-kommunikationer/risker-vid-transport-och-kommunikationer/>

⁹ Transportstyrelsen 2024: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/yrkestrafik/gods-och-buss/yrkesmassig-trafik/> och 2025: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/yrkestrafik/gods-och-buss/yrkesmassig-trafik/krav-for-att-fa-yrkestrafiktillstand/>

¹⁰ Hem & hyra 2022: <https://www.hemhyra.se/nyheter/chockerande-granskning-av-flyttfirmor-sa-manga-saknar-yrkestrafiktillstand-helt-at-helvete/>

¹¹ Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2023:26): https://www.regeringen.se/contentassets/282bbee54e60444aa302b0d1842245e2/sou-2023_26_pdf-a_webb.pdf, s 137

¹² Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2023:26): https://www.regeringen.se/contentassets/282bbee54e60444aa302b0d1842245e2/sou-2023_26_pdf-a_webb.pdf, s 140

¹³ Mejlkonversation med Statens inköpscentral 10/11 2025.

att leverantören redovisar samtliga underleverantörer och deras kvalifikationer samt att arbetsvillkor verifieras¹⁴.

Utländsk arbetskraft innebär utökade krav på arbetsgivaren (utländsk arbetskraft)

Att använda utländsk arbetskraft är vanligt i många branscher och innebär ingen risk i sig. Däremot ställer användandet av utländsk arbetskraft utökade krav på arbetsgivaren för att skydda arbetstagaren.

Arbetsgivaren måste anmäla den utländska chauffören till Arbetsmiljöverkets utstationeringsregister innan arbetet påbörjas.¹⁵ Utstationerade arbetstagare har rätt till vissa arbets- och anställningsvillkor enligt svensk lag, inklusive bland annat arbetstid och arbetsmiljöstandarder. Trots detta kan bristande kunskap om rättigheter och skyldigheter leda till att dessa regler inte alltid efterlevs, vilket ökar risken för oskäliga arbetsvillkor och även arbetslivskriminalitet.

Fusk leder till osund konkurrens (konkurrenssituation)

För att motverka fusk och fel kopplat till oredovisad arbetskraft genomför Skatteverket specialgranskningar riktade mot särskilt personalintensiva branscher, inklusive transportbranschen, och analyserar bland annat bokföring, fakturor och penningströmmar. Genom dialog med upphandlare i både privat och offentlig sektor arbetar myndigheten förebyggande för att försvåra skattefusk och underlätta för företag som vill följa lagar och regler¹⁶.

Det fusk med trafik tillstånd som uppdagats av Hem & hyra, där över hälften av de flyttfirmor som granskats kör utan trafik tillstånd ger också det en snedvridning av konkurrensen.¹⁷

Särskild fara vid lastning och lossning (arbetsmiljö)

Enligt Arbetsmiljöverket är bristfälligt underhåll av fordon, otillräcklig säkerhetsutrustning, belastningsbesvär och faror vid lastning och lossning återkommande problem inom transportbranschen. En faktor som spelar in vad gäller förekomsten av arbetsplatsolyckor inom transportsektorn är långa arbetspass utan vila och alltför snävt tilltagna tidsmarginaler.¹⁸ Det är därför av yttersta vikt att arbetstagaren följer och att arbetsgivaren respekterar de regler som gäller för körtider och vila.¹⁹

¹⁴ LO 2023: https://www.lo.se/start/loner_arbetsmiljo_och_kollektivavtal/los_upphandlingsguide/arbetsrattsliga_villkor

¹⁵ Arbetsmiljöverket 2025:

¹⁶ Skatteverket 2024, Specialgranskning mot svart arbetskraft: https://www.skatteverket.se/omoss/varverksamhet/styrningochuppfoljning/skattekontroller/specialgranskningar/arbetemots_vartarbetskraft.4.76a43be412206334b89800022081.html

¹⁷ Hem & hyra 2022: <https://www.hemhyra.se/nyheter/chockerande-granskning-av-flyttfirmor-sa-manga-saknar-yrkestrafiktillstand-helt-at-helvete/>

¹⁸ Arbetsmiljöverket 2025: <https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/transport-och-kommunikationer/risker-vid-transport-och-kommunikationer/>

¹⁹ Transportstyrelsen (nedladdad februari 2026): <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/yrkestrafik/kor-och-vilotider/regler-om-kor--och-vilotider/>

Vi hjälper dig att ställa arbetsrättsliga villkor

Indikerar din behövlighetsbedömning risk för oskäliga arbetsvillkor? Om det framkommer risk för att arbetstagarna som ska utföra kontraktet riskerar att få oskäliga arbetsvillkor, så ska arbetsrättsliga villkor anges inför upphandlingen.

Vi har tagit fram stöd som hjälper dig att ställa krav på arbetsrättsliga villkor i din upphandling.

[Om att ange arbetsrättsliga villkor](#)